

**COM COMENÇAR A
FER
FILOSOFIA 3/18 A
CICLE SUPERIOR.
UNA PROPOSTA**

Xavier Meneses Puig
CEIP Sant Llorenç Del Munt

Nota prèvia del GrupIREF:

L'experiència que us presentem és una proposta de **com començar a fer Filosofia 3/18 a cicle superior** amb un grup que no havia tingut mai contacte amb el projecte. Considerem que és una proposta que pot ser útil per aquelles mestres que no saben com presentar el projecte als seus alumnes, una idea que, com sempre, és un punt de partida, que podeu modificar i enriquir.

DESCRIPCIÓ DEL GRUP CLASSE

He treballat amb un grup d'11 alumn@s, dels quals 3 eren nenes i la resta nens. Els alumn@s pertanyen al **cicle superior de primària**, del CEIP Sant Llorenç del Munt, situat al Barri de Sant Llorenç de la ciutat de Terrassa. Aquest, és un barri d'un nivell sociocultural mitjà on el nivell d'inmigració és bastant elevat. A més a més, gran part de l'alumnat, un 80% per posar un percentatge, és castellanoparlant, però amb un bon nivell d'expressió amb llengua catalana.

Per començar:

Vaig **ambientar** la classe amb encens, i els hi vaig dir que l'utilitzaríem per aquesta classe, que era una mica especial, ja que mai abans no havien fet una classe com aquesta. El fet d'utilitzar l'encens i no la música era perquè en moltes altres classes ja s'utilitza la música relaxant i llavors volia que els alumn@s ho distingiren, d'alguna forma, de la resta de matèries.

Després, vàrem parlar sobre com podríem seure per a veure'ns les cares i poder dialogar. Ells suggeriren seure en rotllana sobre el terra, seure amb taules i cadires però canviant l'organització en forma de rotllana i, per últim i la més votada, seure amb les taules i cadires posades en forma d' "u".

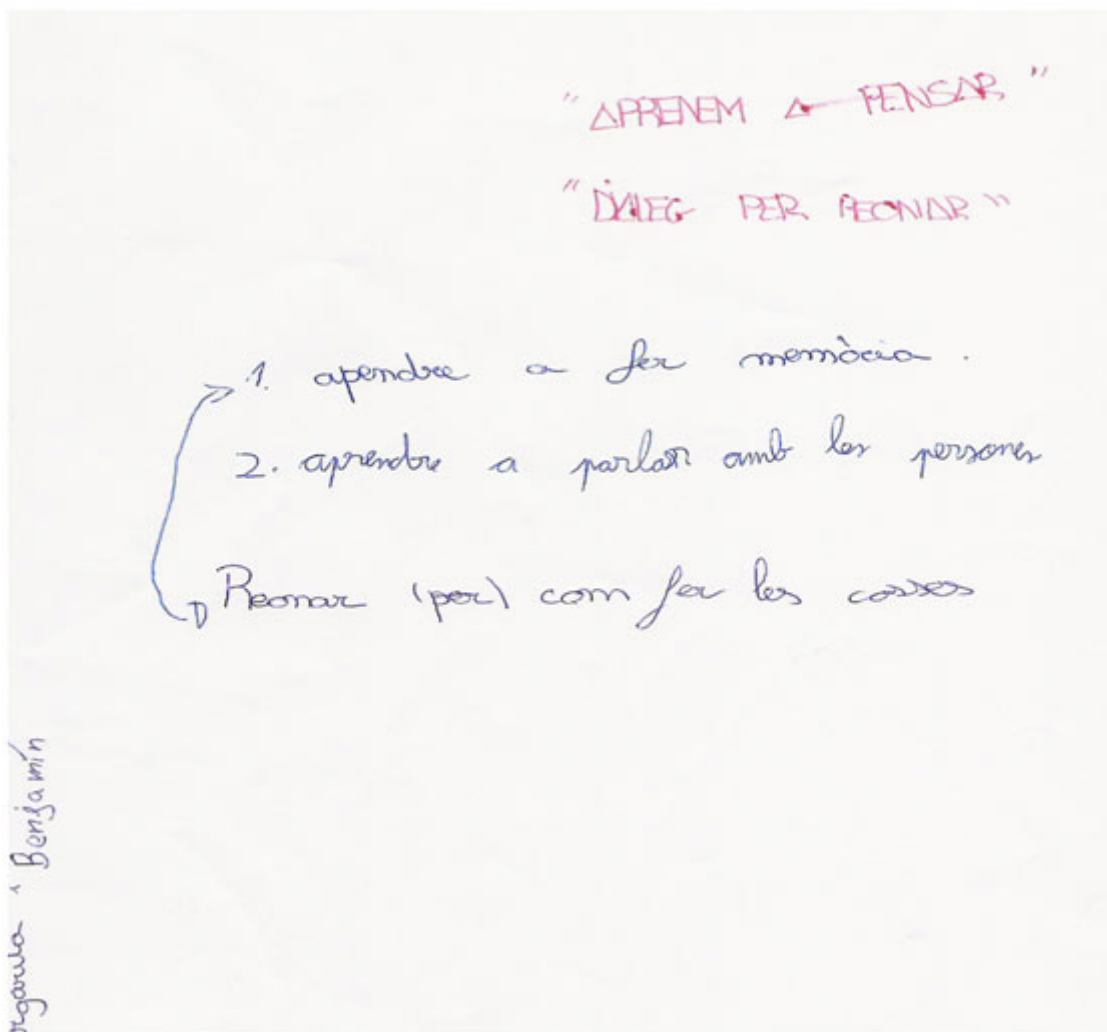

(és una foto que vaig fer a un quadre de Dalí, on surt la meua ombra mentre li feia la foto, del qual desconec el títol...)

Per començar vaig posar aquest quadre i vaig escriure la paraula "filosofia" a la pissarra.

El primer diàleg va ser una mica feixuc i poc dens. Els alumn@s, després d'haver rumiat una estona sobre el concepte "filosofia", varen contestar coses com ara: *fantasia, fantàstic, la pedra filosofal*; expressions "relacionades amb" Harry Potter. Aleshores, vaig decidir posar dues frases a la pissarra: "*aprenem a pensar*" "*diàleg per raonar*". La proposta era debatre per parelles per, més tard, escriure en un full les seves deduccions.

Les seves reflexiones són aquestes:

① "APREMEM A PENSAR"

② "DIALEG PER RAONAR"

① quan volem aprendre una cosa
i tenim que pensar per saber-la

② Un diàleg es: quant 2 persones
o mes parlen de una mateixa cosa

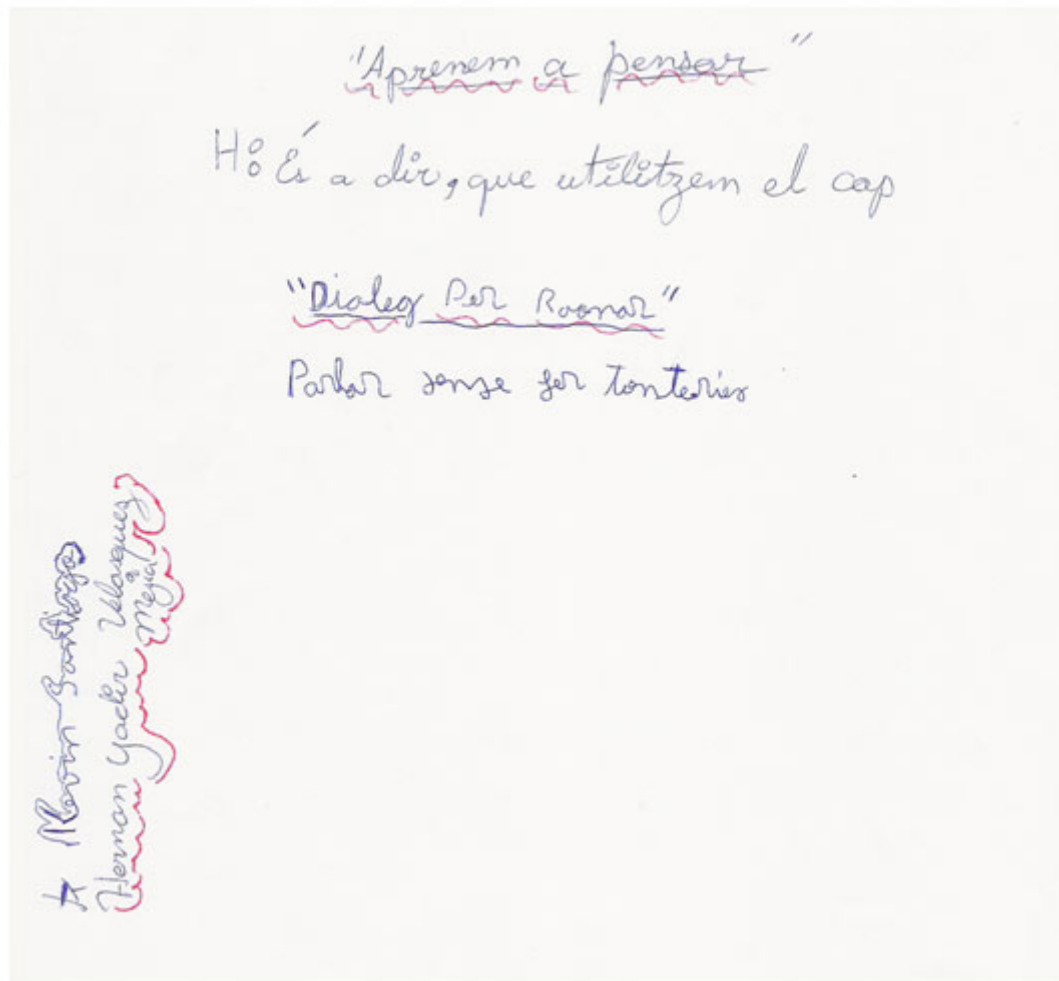
Judith i Zohuir

"Apremem a Pensar"

"Diàleg per raonar"

- Aprendre a treballar pensant amb el cap,
- DE als altres lo que nosaltres pensem,

Carlos P
melia
Lanc

Després vàrem escriure a la pissarra les dues reflexions que van escollir, d'entre totes les que hi havia:

"Aprendre a parlar amb els altres"

"Raonar com fer les coses"

Llavors vaig preguntar de nou: "Amb tot el que hem dit, què és **filosofia**?"

Una síntesi del que van dir:

"Dir als altres que pensen de les coses que et diuen"

"Un debat..."

"Diàleg que té sentit"

"Una matèria com la resta"

"És una ciència"

QUÈ SÓN LES NORMES

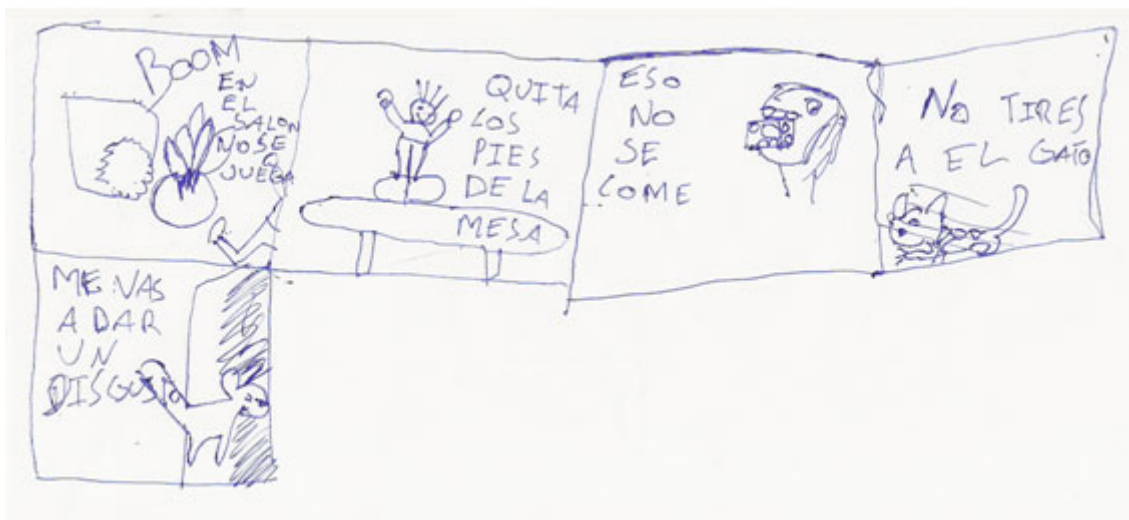
Els hi vaig dir que plasmaren en un dibuix, individualment, què significava per a elles i ells el concepte "normes". En acabar, cadascú anava penjant a la pissarra el seu dibuix, mentre observaven el dels altres:

En aquest dibuix la Margarita ens va explicar que per ella una norma era el que li deia la seva mare o la senyoreta.

En aquest dibuix l'Amelia ens va dir el mateix que la Margarita, que una norma era el que li posava la seva mare a sa casa.

Carlos va posar el toc d'humor i ens va dir que havia dibuixat l'anunci d'Ikea, i que per a ell tot plegat era una norma.

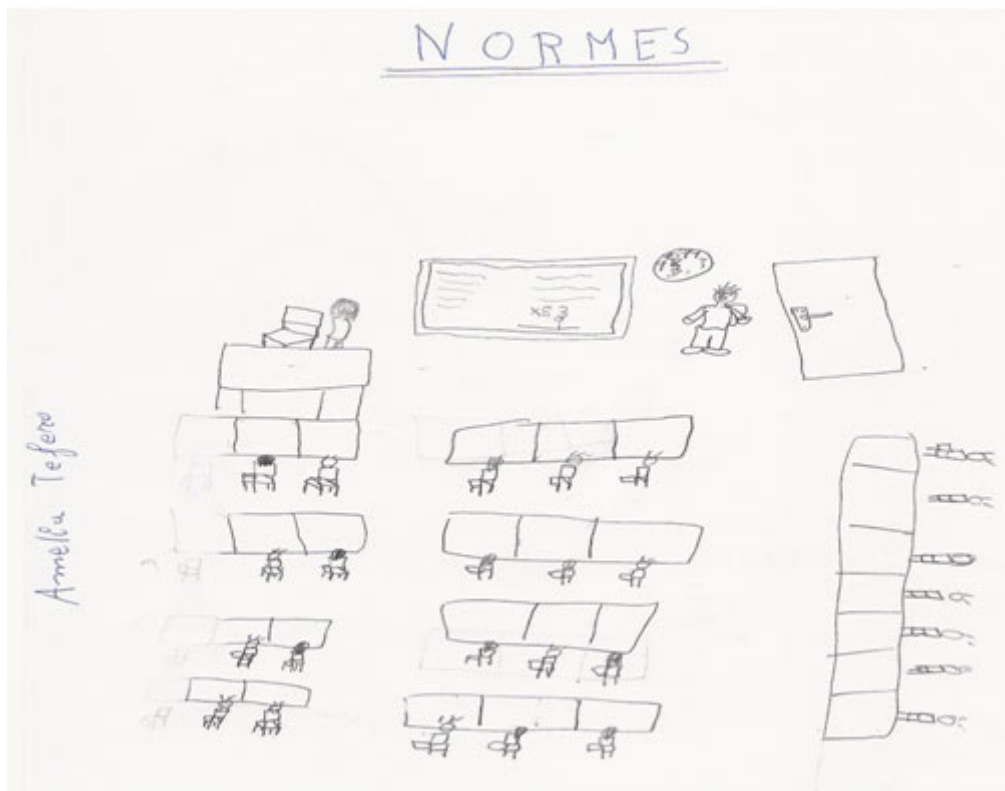

Hernán, ens va dir que per a ell un policia era qui posava normes al carrer que tots havien de complir.

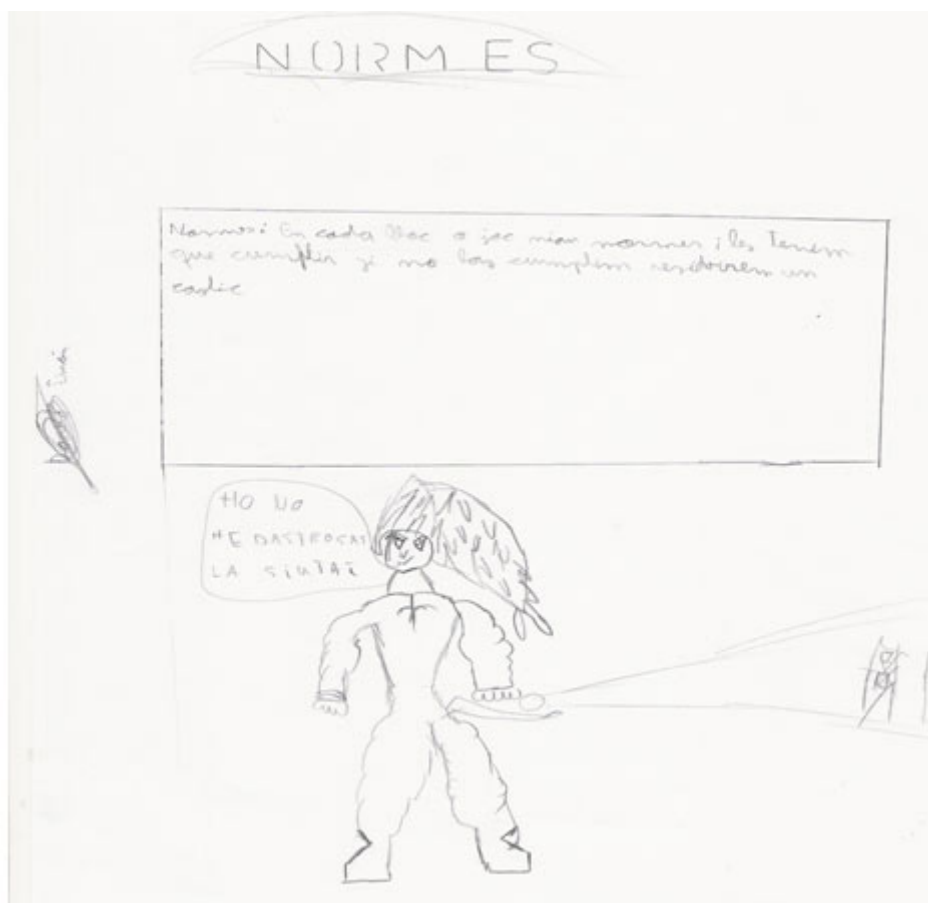

El Marc ens va dir que havia dibuixat al Bart Simpson copiant a la pissarra per no fer-li cas a la mestra.

L'Amelia ens va dir que una norma era no arribar tard a l'escola .

El David ens va explicar que havia dibuixat un personatge de la “Bola del Drac” que volia destruir-ho tot i, a més a més, com ha escrit en el dibuix, va dir que hem de fer complir les normes, si no rebrem un càstig.

El Kevin ens va dir que havia escrit les normes de la classe a la pissarra com havia fet el mestre.

El Benjamín ens va dir que havia dibuixat un àrbitre en un partit de futbol, i que per a ell treure una tarja és incomplir una regla del joc.

QUINES NORMES NECESSITEM PER FER FILOSOFIA?

Ja havíem parlat de què es Filosofia i també vam pensar sobre les normes, ara... intentarem relacionar-ho, ho varem fer així:

- Us posareu en grups de tres, i pensareu una o més normes que creieu que necessitarem per fer filosofia. Ho farem escrivint la norma o normes en un full i en un altre buscareu, d'aquestes revistes, retalls que relacionen la norma, que vosaltres heu posat, amb les imatges que penseu que s'identifiquen amb aquesta norma. Després, les penjarem a la pissarra i explicarem quina és la norma i per què hem triat aquestes imatges.

Aquests varen ser els resultats:

La Judith, l'Amelia i el Benjamín varen posar aquestes normes:

1. Aprendre a parlar amb els altres
2. Respectar els altres

Tots tres digueren que per a fer filosofia necessitaven aprendre a parlar amb els altres i respectar el torn de paraula, i que ells havien triat aquests retalls perquè es veia gent dialogant i respectant-se.
En David, en Kevin i en Marc varen posar aquesta norma:

1. Respectar-nos uns als altres

Aquest grup va explicar que necessitem respectar-nos per poder parlar i que en la imatge dels peixos o els buitres necessitaven treballar en equip per aconseguir el menjar.

-És a dir, -vaig dir jo- vosaltres penseu que per a fer classe de filosofia necessitem col·laborar i treballar en grup.

Una cosa semblant va sorgir del grup del Carlos, la Margarita i el Zoé. La seva norma era:

1. Tots fem pinya

Els ens varen dir el mateix que el grup anterior, que per poder fer classe necessitaven treballar en equip. Això en va cridar l'atenció perquè no sabia si és que al saber que sóc el mestre d'Educació Física estaven relacionant d'alguna manera la meua presència amb el que estaven expressant. A més, varen explicar que les imatges representaven un grup d'amics disfressats junts per la festa de Halloween i que això per ells era fer pinya.

Per últim, el Kevin S. i l'Hernán, varen posar la següent norma:

1. En el debat no es pot parlar d'alguna cosa sense sentit

L'últim grup va dir que per a parlar a classe de filosofia necessitaven dir quelcom amb sentit. –I què és per a vosaltres dir quelcom amb sentit?-vaig preguntar. Ells van contestar que era no parlar de qualsevol cosa, si més no,

parlar d'alguna cosa que haguessim pensat abans. A més a més, també en va cridar l'atenció que posaren una imatge de polítics, però no vaig voler dir res. En tot cas, els vaig dir que podríem canviar el "no" per "hem de dir alguna cosa amb sentit".

VALORACIÓ

Al meu parer, aquesta ha sigut una molt bona experiència ja que per a mi la filosofia és més que una "matèria" com diuen els nens, és una forma d'entendre la vida i tot el que ens envolta gràcies a la reflexió i el raonament de la "paraula". Personalment crec que aquestes classes ens poden ajudar tant a mestres com alumnes a millorar en raonament i deixar a una vora tot allò que a la hora de rumiar-ho no li trobem sentit o coherència.

En línies generals no he trobat gaires dificultats, només en l'activitat inicial de la diapositiva i en la paraula filosofia que no dóna pas a moltes interpretacions per part dels nens; encara que jo pense que ells, des d'un principi, deuen conèixer aquesta paraula i ja més endavant cadascú li donarà significat. Degut a aquests motius vaig haver d'afegir les dues frases : "*aprenem a pensar*" i "*diàleg per raonar*"... per poder aprofundir en el significat del concepte Filosofia. A més a més, la sessió crec que va ser una mica llarga per fer filosofia i "diàleg", jo hagués fet dues sessions en dies diferents, perquè crec que els nens arriben a un punt de cansament mental, que no els permet desenvolupar totes les seves capacitats reflexives al complet – encara que això pot ser utòpic perquè tots sabem que hi ha dies que estan millor que els altres-.

Una altra part de l'activitat, en la que crec que va faltar temps, va ser l'avaluació, ja que no vàrem tenir temps de reflexionar les deduccions i respostes dels alumnes, i a mi m'hagués agradat aprofundir-hi una mica més.

El que sí és un gran avantatge, és el fet de tenir un grup tant reduït, ja que facilita la sessió i fa que el grup tot plegat participi de l'activitat sense complexos. A més, el fet de plantejar les coses i que siguin ells mateixos els que condueixin el debat, sense quasi la intervenció del mestre, facilita la tasca i

et fa pensar que els aprenentatges poden sortir dels alumnes quan les activitats són obertes i no existeix un límit de continguts o un objectiu tant explícit com ara el que ens marca el currículum.

Aquesta reflexió del paràgraf anterior és una de les coses que més m'ha cridat l'atenció, sobretot a l'hora de rumiar sobre el currículum i la seva forma, o com ho plantejem els mestres. També en van sorprendre algunes de les respostes dels alumnes com ara la relació que feien d'aprenentatge amb raonament i el fet de relacionar-ho també amb no fer tonteries.

La meva valoració del curs en una imatge seria la imatge que he fet servir a la sessió, ja que aquest curs m'ha permès obrir el seny a noves expectatives i formes de millorar la meva tasca.